

ƏZİZ ƏLİYEVİN HƏYAT VƏ FƏALİYYƏTİNİN ƏSAS TARİXLƏRİ

Azərbaycanın görkəmli dövlət və elm xadimi, səhiyyə təşkilatçısı, tibb elmləri doktoru, professor Əziz Əliyev 1897-ci il yanvarın 1-də İrəvan quberniyasının İrəvan qəzasının Hamamlı kəndində Məmmədkərim Kərbəlayi Qurbanəli oğlunun ailəsində anadan olmuşdur.

1906-1907	İrəvandakı rus-tatar məktəbində təhsil almışdır.
1908-1914	Atası ilə bərabər Çita şəhərində yaşayan bacısının yanına getmiş və 6-cı sinifə qədər orada təhsil almışdır.
1914-1917	İrəvana qayıtmış və Oğlanlar Gimnaziyasında təhsilini davam etdirərək oranı qızıl medalla bitirmişdir.
1917, 1 sentyabr - 1918, 29 may	Hacı Zeynalabdin Tağıyevə etdiyi müraciət nəticəsində göndərilən vəsait hesabına Petroqrad (indiki Sankt-Peterburq) Hərbi-Tibb Akademiyasında təhsil almışdır.
1918, 2 fevral – 1918, may	Petroqradda dezinfeksiya-təmir briqadasında sanitar-dezinfektor vəzifəsində işləmişdir
1918, may	Ermənilərin İrəvanda azərbaycanlılara qarşı törətdikləri soyqırım səbəbindən təhsilini yarımçıq qoyaraq İrəvana qayıtmış, ailəsini Şərur rayonunun Şahtaxtı kəndinə aparmışdır.
1918, sentyabr- 1920, may	Şahtaxtı kəndindəki tibb məntəqəsində həkim köməkçisi vəzifəsində işləmişdir.
1920	İrəvanlı Hacı Cabbar Abbasovun qızı Leyli xanımla ailə həyatı qurmuşdur.
1920, iyul – 1921, iyun	Ermənilərin Şahtaxtı kəndini işğalından sonra ailəsi ilə birgə İranın Ərəblər (indiki Poldəşt) kəndinə pənah aparmış və oradakı tibb məntəqəsində həkim köməkçisi vəzifəsində işləmişdir.
1920	Atası Məmmədkərim Kərbəlayi Qurbanəli oğlu İranın Podkax kəndində vəfat etmişdir. Anası Zəhra İbrahim qızı Süleymanbəyova İranın Ərəblər (indiki Poldəşt) kəndində vəfat etmişdir
1921, iyun	Ailəsi ilə birlikdə Şahtaxtı kəndində qayıtmışdır.
1921, 3 oktyabr	Oğlu Tamerlan Şahtaxtı kəndində anadan olmuşdur.
1921, dekabr – 1923, may	Şahtaxtı kəndindəki tibb məntəqəsində həkim köməkçisi vəzifəsində işləmişdir.
1923, 28 aprel	Qızı Zərifə Şahtaxtı kəndində anadan olmuşdur.

1923, may	Ailəsi ilə birlikdə Bakıya köçmüşdür.
1923, 19 iyun – 1927, 14 sentyabr	Azərbaycan SSR Xalq Komissarları Sovetində iş icraçısı, ümumi şöbənin müdiri, katib köməkçisi və katib vəzifələrində işləmişdir.
1923, sentyabr – 1927, iyun	İşləməklə yanaşı, Azərbaycan Dövlət Universitetinin Tibb fakültəsində təhsil almışdır.
1925, 24 aprel – 1928	Beynəlxalq İnqilab Mübarizlərinə Yardım Təşkilatının Bakı Komitəsinin üzvü olmuşdur.
1926, 14 aprel	Beynəlxalq İnqilab Mübarizlərinə Yardım Təşkilatının I qurultayında Azərbaycan Mərkəzi Komitəsinə üzv seçilmişdir.
1927, 1 sentyabr – 1929, dekabr	Tibb İnstitutunda Diaqnostika kafedrasının ordinatoru olmuşdur.
1928, 22 oktyabr – 1929, 1 iyun	Xalq Səhiyyə Komissarlığında müalicə şöbəsinin müdiri vəzifəsində işləmişdir.
1929, 21 iyul – 1930, 28 dekabr	Xalq səhiyyə komissarının müavini və eyni zamanda Klinik İnstitutunun direktoru vəzifəsində işləmişdir.
1929	Namizədlik dissertasiyasını müdafiə etmişdir.
1929, 10 dekabr	Xalq Səhiyyə Komissarının müavini təyin edilmişdir.
1929, 28 dekabr	Elmi-tədqiqat sahəsində işə getməsi ilə əlaqədar Xalq Səhiyyə Komissarının birinci müavini vəzifəsindən azad edilmiş, Dövlət Kliniki İnstitutun direktoru vəzifəsində saxlanılmışdır.
1932, 1 iyun – 1934, 30 avqust	Azərbaycan Tibb İnstitutunun rektoru vəzifəsində işləmişdir.
1933	“Azərbaycan tibb jurnalı”nın redaktoru olmuşdur.
1934, 11 sentyabr	Ali Məktəblərin İşləri üzrə Ümumittifaq Komitəsinin Ali Attestasiya Komissiyası tibb elmləri doktoru alimlik dərəcəsinə layiq görmüşdür.
1934, avqust	Almaniyada elmi ezamiyyətdə olmuşdur.
1933, 17 noyabr	Qızı Gülarə Əliyeva Bakı şəhərində anadan olmuşdur.
1934 -1937	Azərbaycan K(b)P MK-nın üzvü olmuşdur.
1934, 1 iyun – 1935, 3 yanvar	Bakı şəhər səhiyyə şöbəsinin müdiri vəzifəsində işləmişdir.
1935, 14 yanvar – 1936, 1 iyul	Yenidən Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutunun direktoru vəzifəsində işləmişdir.

1936, 1 fevral	Azərbaycan SSR Ali Sovetinin Fəxri fərmanı ilə təltif olunmuşdur.
1937	“Eksperimental nefrit” elmi işi SSRİ Elmlər Akademiyası və Ümumittifaq Komsomolun Mərkəzi Komitəsinin mükafatına layiq görülmüşdür
1937, 1 yanvar – 1937, 26 iyun	Eyni zamanda Azərbaycan Dövlət Universitetinin rektoru vəzifəsində işləmişdir.
1937, may	Tibb elmləri doktoru adını almaq üçün “Eksperimental nefrit” mövzusunda dissertasiya işini müdafiə etmişdir.
1937, dekabr –	Naxçıvan MSSR-in Culfa dairəsindən SSRİ Ali Sovetinin deputatı seçilmişdir.
1937-1946	Birinci çağırış SSRİ Ali Sovetinin deputatı olmuşdur.
1938 -1946	Birinci çağırış Azərbaycan SSR Ali Sovetinin deputatı olmuşdur.
1938, 1 iyun	Azərbaycan SSR Xalq Səhiyyə komissarının əmri ilə başqa işə keçməsi ilə əlaqədar Tibb və Əczaçılıq İnstitutunun direktoru vəzifəsindən azad edilmişdir.
1938, iyun – 1939, sentyabr	Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin katibi vəzifəsində işləmişdir.
1939, 25 iyun	Azərbaycan SSR Mərkəzi İcraiyyə Komitəsinin “Fəxri fərmanı” ilə təltif edilmişdir.
1939, sentyabr – 1941, mart	Azərbaycan SSR Xalq Səhiyyə komissarı vəzifəsində işləmişdir.
1940, 15 aprel	SSRİ Xalq Səhiyyə Komissarlığının “Səhiyyə əlaçısı” döş nişanı ilə təltif edilmişdir.
1941	SSRİ Elmlər Akademiyasının Azərbaycan filialının Rəyasət Heyətinin nəzdində təşkil edilmiş Elmi Şuranın üzvü seçilmişdir.
1941, aprel – 1942, sentyabr	Azərbaycan KP MK-nın katibi vəzifəsində işləmişdir.
1941,19 avqust – 1942, mart	SSRİ Müdafiə Komitəsinin qərarı ilə polkovnik rütbəsində Sovet qoşunlarının İrandakı 47-ci ordusunun Hərbi Şurasının üzvü və siyasi rəhbəri olmuşdur.
1942, aprel – 1942, sentyabr	Bakıdakı Hava Hücumundan Müdafiə Ordusunun Hərbi Şurasının üzvü olmuşdur.

1942, 16 sentyabr	SSRİ Dövlət Müdafiə Komitəsi Dağıstan Vilayət partiya Komitəsinin birinci katibi və Mahaçqala Müdafiə Komitəsinin sədri vəzifəsinə təyin edilməsi haqqında qərar qəbul etmişdir.
1942, 23 sentyabr- 1948, 3 dekabr	Dağıstan Vilayət partiya Komitəsinin birinci katibi vəzifəsində işləmişdir.
1942	SSRİ Ali Soveti Rəyasət Heyətinin fərmanı ilə “Lenin ordeni” ilə təltif edilmişdir.
1942, oktyabr	Dağıstandakı 47-ci ordunun Hərbi Şurasının üzvü təsdiq edilmişdir..
1943, 12 yanvar	SSRİ Ali Soveti Rəyasət Heyətinin fərmanı ilə “Qırmızı Əmək Bayrağı ordeni” ilə təltif edilmişdir.
1944, 1 may	SSRİ Ali Soveti Rəyasət Heyətinin fərmanı ilə “Qafqazın müdafiəsi uğrunda” medalı ilə təltif edilmişdir.
1944, 9 iyun	SSRİ Ali Soveti Rəyasət Heyətinin fərmanı ilə ikinci dəfə “Lenin ordeni” ilə təltif edilmişdir.
1945, 9 may	SSRİ Ali Soveti Rəyasət Heyətinin fərmanı ilə “1941-1945-ci illər Böyük Vətən müharibəsində Almaniya üzərində qələbəyə görə” medalı ilə təltif edilmişdir.
1945	SSRİ Ali Soveti Rəyasət Heyətinin fərmanı ilə “I dərəcəli Vətən Müharibəsi ordeni ilə təltif edilmişdir.
1946, 30 mart	Oğlu Cəmil Əliyev anadan olmuşdur.
1946-1950	Dağıstan MSSR Mahaçqala seçki dairəsindən SSRİ Ali Sovetinin ikinci çağırış deputatı olmuşdur.
1947, 14 oktyabr	Dağıstan Vilayət Partiya Komitəsinin plenumunda yenidən Vilayət Partiya Komitəsinin birinci katibi seçilmişdir.
1947	İkinci çağırış Dağıstan MSSR Ali Sovetinə deputat seçilmişdir.
1948, 15 noyabr	SSRİ Ali Soveti Rəyasət Heyətinin fərmanı ilə “Moskvanın 800 illiyi” xatirə medalı ilə təltif edilmişdir.
1949, yanvar – 1950, yanvar	Sov. İK(b)P MK-nın nəzdində İctimai Elmlər Akademiyasının nəzdindəki ali partiya məktəbini bitirmişdir
1950, 15 yanvar – 1950, 16 fevral	Sov. İK(b)P MK-da inspektor vəzifəsində işləmişdir.
1950, 30 fevral – 1951, 5 sentyabr	Azərbaycan SSR Nazirlər Soveti sədrinin müavini vəzifəsində işləmişdir.
1950-1954	Üçüncü çağırış SSRİ Ali Sovetinin deputatı olmuşdur.

1951 - 1954	Üçüncü çağırış Azərbaycan SSR Ali Sovetinin deputatı olmuşdur.
1951, 12 sentyabr	Azərbaycan KP MK-nın Bürosunda valideynlərinin sosial mənsəyini və İranda qohumlarının olmasını gizlətdiyi bəhanəsilə şəxsi işinə yazılmaqla şiddətli töhmət verilmişdir.
1951, 5 sentyabr – 1952, 10 oktyabr	Elmi-Tədqiqat Ortopediya və Bərpa Cərrahlığı İnstitutunun direktoru vəzifəsində işləmişdir.
1952, 10 oktyabr – 1954, 23 mart	Sabunçu rayonundakı Çaparidze adına 3 №-li Klinik Xəstəxananın baş həkiminin müavini vəzifəsində işləmişdir.
1954, 22 fevral	Azərbaycan KP MK-nın Bürosu ona verilən şiddətli partiya töhmətinin ləğv edilməsi haqqında qərar qəbul etmişdir.
1954, 23 mart -1956	Elmi-Tədqiqat Ortopediya və Bərpa Cərrahlığı İnstitutunun direktoru vəzifəsində işləmişdir.
1954, noyabr	Qızı Zərifə Əliyeva Heydər Əliyevlə ailə qurmuşdur.
1956, 14 may	SSRİ Ali Təhsil Nazirliyinin Ali Attestasiya Komissiyası səhiyyənin təşkili üzrə professor elmi dərəcəsinə təsdiq etmişdir.
1956 – 1962, 27 iyul	Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutunun direktoru vəzifəsində işləmişdir.
1960	Azərbaycan SSR-in Əməkdar həkimi adına layiq görülmüşdür.
1957, 30 noyabr	Uzunmüddətli və qüsursuz xidmətinə görə və həkimlik fəaliyyətinin 30 illiyi münasibətilə Azərbaycan SSR səhiyyə nazirliyinin Fəxri fərmanı ilə təltif edilmişdir.
1962, 27 iyul	Qəflətən vəfat etmiş, Bakıda I Fəxri xiyabanda dəfn edilmişdir.
1962, 27 sentyabr	Azərbaycan SSR Nazirlər Sovetinin qərarı ilə Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutuna Əziz Əliyevin adı verilmişdir.

YUBİLEY TƏDBİRLƏRİ

1996, 6 sentyabr	“Azərbaycanın görkəmli dövlət və elm xadimi Əziz Əliyevin anadan olmasının 100 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Prezidenti sərəncam imzalamışdır.
1997, 27 aprel	100 illik yubileyi Dağıstan Respublikasının paytaxtı Mahaçqala şəhərində təntənə ilə qeyd olunmuşdur. Dağıstanın Kaspisk şəhərində yerli Tibb məktəbinə Əziz Əliyevin adının verilməsi münasibətilə xatirə lövhəsinin açılışı olmuşdur.

1998, 14 may	Anadan olmasının 100 illik yubileyi dövlət səviyyəsində qeyd edilmişdir.
2006, 5 dekabr	“Azərbaycanın görkəmli dövlət və elm xadimi Əziz Əliyevin 110 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Prezidenti sərəncam imzalamışdır.
2007, 17 dekabr	Anadan olmasının 110 illik yubileyi dövlət səviyyəsində qeyd edilmişdir.
2007, 8 iyun	Anadan olmasının 110 illiyi münasibətilə Dağıstan Respublikasının Mahaçqala şəhərində beynəlxalq elmi-praktik konfrans keçirilmişdir.
2013, 25 dekabr	Xaçmaz şəhərində “Əziz Əliyev Muzeyi”nin açılışı olmuşdur.
2016, 11 may	Dağıstan Respublikasının Mahaçqala şəhərində abidəsinin açılışı olmuşdur.
2016, 18 noyabr	“Azərbaycanın görkəmli dövlət və elm xadimi Əziz Əliyevin 120 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Prezidenti sərəncam imzalamışdır.
2016, 23 dekabr	Anadan olmasının 120 illiyi münasibətilə Dağıstan Respublikasının Mahaçqala şəhərində elmi konfrans keçirilmişdir.
2017, 10 noyabr	Gəncədə “Əziz Əliyev mədəniyyət və istirahət parkı” açılmışdır.
2026, 20 avqust	Azərbaycanın görkəmli dövlət və elm xadimi Əziz Əliyevin 130 illiyinin qeyd edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Sərəncam imzalamışdır.